

Juwelen in "Style Guirlande": briljanten kantwerkjes

In het begin van de 20ste eeuw (1895-1914) onderscheidde men in het wereldje van de Franse juweliers twee stijlrichtingen. Enerzijds de voorstanders van de Art Nouveau, waaronder René Lalique en Georges Fouquet die wars waren van iedere stijl die niet behept was met symbolistische en figuratieve elementen, anderzijds de aanhangers van de "Style Guirlande" of "Edwardian Style" die tot hoogbloei kwam rond 1910 en waarvan de firma Cartier het toonbeeld was.

Art Nouveau versus "Style Guirlande"

Terwijl de juweelontwerpers à la Lalique werkten onder het vaandel van de Art Nouveau, bleef een deel van de Franse "Bijoutiers-Joalliers" uit het begin van de 20ste eeuw trouw aan het zetten van kostbare edelstenen. In het algemeen kan men stellen dat deze ontwerpers weinig interesse vertoonden voor het materiaal waar de Art Nouveau-juweliers wél mee bezig waren: geel goud, zilver, hoorn, opaal, ivoor en mail.

Ondanks het feit dat ze trouw bleven aan traditionele materialen, probeerden de "Bijoutiers-Joalliers" vernieuwend te werken. In de loop van de tweede helft van de 19de eeuw, waren ze gevat tussen het onophoudelijk herhalen van de meest traditionele mo-

tieven - waaronder bloemen, sterren en halve maantjes - en anderzijds de lokroep van het vernieuwend karakter van de opkomende Art Nouveau.

Het antwoord op dit dilemma vonden ze. Ze slaagden erin nieuwe ontwerpen te maken, maar in plaats van radikaal met de traditie te breken, vonden ze variaties op oude, bekende thema's. Ze inspireerden zich eveneens op de natuur, net zoals de Art Nouveau-ontwerpers, maar bekeken ze door een traditioneel Frans "brille-tje", in tegenstelling tot de adepten van de Art Nouveau, die de natuur bekeken door Japanse ogen.

In hun zoektocht naar lineair eenvoudige en soliede bouwstenen van hun juweelkreaties, vonden de aanhangers van deze "Style Guirlande" hun heil in de Franse motieven van de 18de eeuw.

Deze juweliers, die zich niet waagden aan het Art Nouveau avontuur, maar toch bewondering toonden voor het vloeiend lijnenspel van deze juweelkunstenaars, vonden hun inspiratie bij de Lodewijk XVI-stijl. Motieven als strikjes, kwastjes, bloempjes, guirlandes en linthes komen dan ook herhaaldelijk voor in de juweelkreaties van de "Style Guirlande".

Platina: een revolutionaire "herontdekking"

De introducties van platina voor het vervaardigen van juwelen lag voor een groot deel aan de basis van de bloei van de "Style Guirlande". De ontdekking ervan leidde tot een omwenteling in de wereld van de edelsmeedkunst. Omdat dit metaal gemakkelijk geplet, gewalst en gelast kan worden en gemakkelijk uit te trekken is tot heel fijne draden, is het bijzonder geschikt voor het vervaardigen van sieraden.

Het gebruik van zilver, voreen gebruikt voor het maken van juwelen, had een tweevoudig nadeel. Enerzijds is zilver een heel zacht materiaal. Dit betekent dat men er een grote

hoeveelheid van nodig heeft om een stevige montuur te maken. Anderzijds, doordat zilver oxydeert, verliezen de diamanten die in zilver gezet zijn een groot deel van hun schittering.

Dit laatste vormde geen probleem in de tijd dat men verlichtte met kaarsen. Pas bij de uitvinding van het elektrische licht, werd meer belang gehecht aan de schittering van diamanten.

Vanaf het ontstaan van de "Style Guirlande", bekend voor zijn kant-imitaties, werd het gebruik van platina een noodzaak. Dankzij zijn grote resistentie kon de gebruikte hoeveelheid materiaal bij het maken van een montuur tot het minimum worden gereduceerd. De montuur werd lichter, meer verfijnd en de intervallen tussen de edelstenen werden kleiner. De edelstenen werden bevrijd uit hun zware zetting van weleer en bereikten hun volle glans.

De meest typische zetting voor briljant in die periode was de "serti clos" waarvan de platina boord rond de edelstenen, versierd werd met regelmatige inkepingen die "mille-grains" genoemd worden. Een dergelij-

ke zetting draagt eveneens de naam "serti perlé" en bleef van toepassing tot in de Art Deco periode.

Het kleurenpalet van de "Style Guirlande" juwelen uitte zich in een sterke voorliefde voor wit, die niet enkel tot uiting kwam in het exclusief gebruik van platina, maar ook in het veelvuldig aanwenden van diamant, vaak gekombineerd met parels.

De meest representatieve juweeltypen uit deze periode zijn ongetwijfeld de strikbroche, de parelautoir met kwast, de pendentief négligé, de devant-de-corsage en de collier de chien die perfect de kledij uit de Belle Epoque compleetteden.

Marktwaarde

Door hun verfijnde stylistische afwerking, door hun accuraat precisiewerk vormen deze "pareltjes" van vakmanschap een fel begeerd "collectors' item".

Wanneer we de huidige markt van antieke juwelen beschouwen, stellen we vast dat massa's juwelen in "Style Guirlande" in grote buitenlandse verzamelingen verdwijnen waardoor de marktprijs konstant toeneemt.

Bijgevolg kan een oud juweel een uitstekende investering vormen als het minimaal voldoet aan volgende criteria: het dient stijlzuiver te zijn, in goede staat, perfect van afwerking en in goede materialen vervaardigd.